

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

On feeling humiliated

The experience of humiliation in interpersonal, intragroup, and intergroup contexts

Mann, L.

Publication date

2017

Document Version

Other version

License

Other

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Mann, L. (2017). *On feeling humiliated: The experience of humiliation in interpersonal, intragroup, and intergroup contexts*.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

English summary

ON FEELING HUMILIATED

The Experience of Humiliation in Interpersonal, Intragroup, and Intergroup Contexts

Humiliation is an intense emotion that seems less common than many other emotions. Yet, most people are familiar with the feeling of humiliation. This is illustrated by the fact that in many different cultures there is a word referring to humiliation (Ginges & Atran, 2008). The word humiliation not only connotes an emotion, it also refers to an act. In this dissertation we studied the *emotion* humiliation and more specifically, the subjective experience of humiliation. We followed Hartling and Luchetta (1999) in their definition of humiliation as “the deep dysphoric feeling associated with being, or perceiving oneself as being unjustly degraded, ridiculed, or put down—in particular, one’s identity has been demeaned or devalued” (p. 264).

Humiliation can have severe negative consequences. For example, the emotion is associated with low self-esteem, depression, anxiety disorders, suicide, homicide and violence (see e.g., Elison & Harter, 2007; Harter, 2012; Hartling & Luchetta, 1999). Additionally, at the group level, humiliation is related to war, mass violence, genocide, and terrorism (e.g., Baumeister, 2002; Klein, 1991; Lindner, 2001b; Staub, 1989). Humiliation is also a complex, “mixed” emotion. On the one hand, humiliation is related to the emotions of shame and embarrassment and their associated avoidance tendencies, such as the wish to disappear or to hide. On the other hand, a relation has been found between humiliation and anger and the tendency to aggress and take revenge (e.g., Combs, Campbell, Jackson, & Smith, 2010; Fernández, Saguy, & Halperin, 2015; Leidner, Sheikh, & Ginges, 2012).

Humiliation can manifest itself in different contexts. In an *interpersonal context* humiliation occurs between individuals, for example at school or at work, between romantic partners, or in friendships. Another context in which humiliation can be felt

is the *intragroup context*, for example as part of an initiation ritual in a fraternity or during a training in the army. Finally, humiliation can be experienced in an *intergroup context*. This may concern feelings of humiliation at a national level, or between ethnic, religious, or political groups. Yet, members of smaller groups, such as a soccer team, may also feel humiliated by another group. In this dissertation we studied the determinants, strength, emotion relations, and consequences of feelings of humiliation in these three contexts.

In Chapter 2 we built on research on interpersonal humiliation and studied the influence of a specific social-contextual factor on experiences of humiliation, namely the behaviour of others who are present during a humiliating episode. Previous research showed that the presence of an audience during a potentially humiliating episode intensified reported humiliation (e.g., Combs et al., 2010; Elison & Harter, 2007; R. H. Smith, Webster, Parrott, & Eyre, 2002). We studied the effect of two behavioural responses of such an audience, namely laughter and support. In three scenario studies we asked participants to imagine themselves in a situation in which the protagonist is insulted in the presence of an audience. This audience either laughs after the insult or it shows no response. In the first study, Study 2.1, we also included a situation in which someone from the audience supports the protagonist after the insult. As expected, participants reported stronger humiliation when the audience laughs than when it does not respond. This effect was stronger for humiliation than for shame and anger. The presence of a laughing audience thus seems to be a typical determinant of humiliation, more so than of other negative emotions. At the same time, support from the audience for the humiliated person did not lead to *less* strong reports of humiliation, which disconfirmed our predictions. Possibly, the public nature of the support increases the salience of the humiliating act which may cause a humiliated person to view him or herself as more, rather than less, victimized. This could be an interesting avenue for future research.

A laughing audience is typical for humiliation, but does this apply to every potentially humiliating situation? We expected that the effect of a laughing audience on humiliation particularly occurs when the situation is relevant for the person in question, such as when the episode concerns a threat to central and stable aspects of one's identity (i.e., the autonomous self). To study this, we explored the effect of a laughing audience on humiliation in relation to different types of self-related values, namely autonomy values and social-relational values. Autonomy values refer to independence, individualism, and self-determination and are focused on the individual. Social-relational values refer to relationships with others, for example, respect for tradition, family bonds, and care for the elderly (e.g., Schwartz, 2006). We asked participants to imagine themselves in situations in which their autonomous or their social-relational self is threatened. For example, the protagonist in a scenario is insulted by someone because he or she has no own opinion (threat to autonomous self) or has no respect for his or her father (threat to social-relational self). We also described the presence of an audience in these episodes, which either laughs or shows no response.

In Study 2.2 we found that a laughing audience intensified humiliation when the situation concerned a threat to the autonomous self, but not when it concerned a threat to the social-relational self. However, this study only included Dutch respondents. The Netherlands is a country with an individualistic culture, where autonomous values are generally considered more important than social-relational values. In collectivistic cultures, on the other hand, social-relational values are generally regarded more central to the self (e.g., Markus & Kitayama, 1991). Therefore, we conducted another study (Study 2.3) with American (individualistic culture) and Indian (collectivistic culture) participants. We found that a laughing audience intensified reports of humiliation for both groups of participants when the autonomous self was threatened. Thus, for autonomous self-related values a laughing audience could be an important determinant of humiliation for both people

from an individualistic culture and people from a collectivistic culture. However, when the social-relational self was threatened there was only a marginal effect of a laughing audience on humiliation for Americans, and there was no effect for Indians. For Indians, reported humiliation in both conditions (laughing audience or no reaction) was as high as for Americans in the laughing-condition. Possibly, Indians have internalised social-relational values more strongly which could mean that a laughing audience is not “necessary” to intensify humiliation (to a similar level as for Americans). However, more cross-cultural research is needed to further test these ideas.

As indicated before, humiliation can also be felt within a group, for example as part of a ritual. In Chapter 3 we studied such a ritualised type of humiliation in an intragroup context, namely during initiation rituals in student fraternities. In these contexts, humiliation is often considered functional because it is thought to result in strong group affiliation. Within social psychology the *severity-attraction hypothesis* (Aronson & Mills, 1959) and the *severity-affiliation-attraction hypothesis* (based on Schachter, 1959) explain an alleged group-affiliation effect of severe initiations. However, humiliation is an emotion that is not associated with affiliation, but rather with withdrawal and avoidance of others (e.g., Harter, 2012). Our prediction was therefore that when initiation rituals (or comparable situations) are experienced as humiliating, they will not lead to more group affiliation, but instead to more distance between the group members.

To test this idea, we conducted three studies using very different methods. For Study 3.1 we asked (former and current) members of Dutch fraternities and sororities who had experienced an initiation ritual to report on their experiences during this initiation. The results indicated a negative relation between perceived severity of the initiation and affiliation between novices. This relation could be explained by experienced humiliation. Perceived severity of the initiation was positively related to

withdrawal from the group and this effect could also (partially) be explained by humiliation.

In Study 3.2 we simulated an initiation ritual in the lab. We asked groups of three participants to do a dance-assignment. Some participants received denigrating feedback by the experimenter on their dance performance. This feedback was either directed at the whole group of participants or at only one participant in the group. We found that participants who received the denigrating feedback as an individual in front of the group, reported stronger feelings of humiliation in this situation than participants who received this denigrating feedback together with the others in the group. In addition, participants who received the feedback as an individual in front of the group indicated a stronger tendency to withdraw from the situation. This effect could be explained by reported humiliation. We replicated these effects in a third scenario study (Study 3.3) in which we asked participants to imagine themselves in typical initiation rituals. This study showed as well that the effect of social context on humiliation—that is: stronger humiliation when a protagonist was initiated alone rather than together with others—could be explained by expected social support by those others. This could indicate that the group forms a “buffer” by enhancing the expectation of social support, by which it may, in turn, prevent strong feelings of humiliation. Together, these findings indicate that initiation rituals that evoke humiliation are less functional than initiations that are not experienced as humiliating when the aim of such a ritual is to create strong group affiliation. This is particularly true for initiations targeted at only one individual in the group.

In Chapter 2 and 3 we studied humiliation in an interpersonal and an intragroup context. These studies concerned experiences of humiliation at an individual level. However, humiliation can also be felt on the basis of one’s group membership. *Intergroup Emotions Theory* (IET; Mackie, Devos, & Smith, 2000; E. R. Smith, 1993, 1999) predicts that group-based humiliation can be experienced by an individual if his or her membership of the humiliated group is salient. Chapter 4

focused on this type of humiliation. In particular, we studied the hypothesized relation between group-based humiliation and aggression (e.g., Baumeister, 2002). We expected that the group member's perception of his or her groups' status plays an important role in this relation.

Interpersonal research (Baumeister, Smart, & Boden, 1996; Bushman & Baumeister, 1998) shows that people with an inflated (i.e., high, but unstable) self-esteem feel more quickly insulted and react more aggressively to an insult than people with low self-esteem or people with high, but stable self-esteem. In line with this, we hypothesized that people who consider their group as superior to other groups are more prone to group-based humiliation and aggression as a response to that humiliation than people who consider their group as not or less superior to other groups.

In our studies we predicted that people (for example, Americans) confronted with a defeat of their group (for example, the withdrawal by the U.S. army from Vietnam) will experience stronger feelings of group-based humiliation when their perceived group-status is high than when their perceived group-status is low(er). In addition, we expected that when people are confronted with such a defeat they will respond more aggressively towards another group if their perceived group-status is high rather than low. In this context, we studied aggression towards another group that is not involved in the defeat.

In three scenario studies we found that humiliation caused by a defeat of one's own group (the *in-group*) was related to aggressive action tendencies towards another group (the *out-group*) that was not involved in the defeat. We did not find an effect of a manipulation of participants' group-status (high versus neutral) on aggressive tendencies. However, in line with IET (Mackie et al., 2000; E. R. Smith, 1993, 1999), participants' identification with the in-group was positively related to reported group-based humiliation and to aggressive tendencies towards the out-group. Humiliation could partially explain this latter relation (Study 4.1). In Study

4.2 and 4.3 we used different measures of in-group identification, namely attachment to the in-group and glorification of the in-group (Roccas, Klar, & Liviatan, 2006). We found that only glorification of the in-group positively predicted humiliation, whereas attachment to the in-group turned out not to be predictive of humiliation. In addition, aggressive tendencies were only predicted by glorification of the in-group and not by attachment to the in-group. This relation could be partially explained by humiliation and out-group hate. It thus seems that people who strongly glorify their group are more prone to feeling humiliated about a past defeat of their group. This humiliation, in turn, causes them to feel more hate towards an out-group and to be more inclined to respond aggressively towards that out-group, even though the out-group was not involved in the humiliating defeat.

Conclusion

Humiliation is an intensely negative and complex emotion, which is experienced by many people. Although humiliation can be considered a “mixed” emotion, containing elements of both shame and anger, it is also a unique emotion that is essentially different from other (negative) emotions. In this dissertation we studied the emotion humiliation in an interpersonal, an intragroup, and an intergroup context.

We found that a number of social-contextual factors play a role in intensifying or decreasing feelings of humiliation. In an interpersonal context, we found evidence for the idea that humiliation is felt more strongly if there is an audience present which laughs after an insult. In addition, in an intragroup context, we found that humiliation is felt more strongly when someone is humiliated alone, in front of others in the group, than when they are humiliated together with other group members. With regard to consequences of this emotion we found that humiliation is related to the tendency to withdraw from the group and avoidance of others, but also to aggressive tendencies towards the humiliator or towards an unrelated out-group. These findings indicate that humiliation is dysfunctional when it comes to the

formation and maintenance of good relationships, whether this is between individuals, within a group, or between groups.

Although this dissertation offers insight in the nature and consequences of humiliation, the reported studies also invoke a number of new questions. For example, it is still unclear whether and how the strength of the relationship between humiliation and the emotions of shame and anger, and their associated action tendencies, depend on the context. We would anticipate that humiliation in an interpersonal context is more strongly related to shame and the tendency to withdraw, whereas humiliation in a group-context is more likely to evoke anger and aggression. This, however, should be investigated in future research. In addition, future studies may investigate the role of culture in the experience of and the response to humiliation, and investigate the development of humiliation over time. With the current dissertation we hope to have contributed to knowledge about and insight in humiliation and to motivate further research on this aversive, complicated, but very relevant emotion.

Nederlandse samenvatting

ON FEELING HUMILIATED

The Experience of Humiliation in Interpersonal, Intragroup, and Intergroup Contexts

Vernedering is een intense emotie die minder alledaags lijkt dan veel andere emoties. Toch kennen de meeste mensen het gevoel van vernedering. Dit wordt geïllustreerd door het feit dat er in veel culturen een woord bestaat dat verwijst naar vernedering (Ginges & Atran, 2008). Het woord vernedering staat niet alleen voor een emotie, het verwijst ook naar een handeling. Voor dit proefschrift onderzochten we de *emotie* vernedering en meer specifiek, het subjectieve gevoel van vernedering. We volgden Hartling en Luchetta (1999) in hun definitie van vernedering als “het diepe dysforische gevoel dat is geassocieerd met de (waarneming van) het onterecht worden gedegradeerd, bespot of gekleineerd – in het bijzonder, iemands identiteit is omlaag gehaald of gedevalueerd” (p. 264).

Vernedering kan ernstige negatieve gevolgen hebben. Zo wordt deze emotie bijvoorbeeld geassocieerd met een laag zelfbeeld, depressie, angststoornissen, (zelf)moord en geweld (zie bijv. Elison & Harter, 2007; Harter, 2012; Hartling & Luchetta, 1999). Daarnaast wordt vernedering op groepsniveau in verband gebracht met oorlog, massageweld, genocide, en terrorisme (bijv. Baumeister, 2002; Klein, 1991; Lindner, 2001b; Staub, 1989). Vernedering is tevens een complexe, “gemixte” emotie. Enerzijds is vernedering gerelateerd aan de emoties schaamte en gêne en het daarbij horende neigen naar vermijding, zoals de wens te verdwijnen of zich te verstoppen. Anderzijds is er een verband gevonden tussen vernedering en woede en de geneigdheid tot agressie en wraak (bijv. Combs, Campbell, Jackson, & Smith, 2010; Fernández, Saguy, & Halperin, 2015; Leidner, Sheikh, & Ginges, 2012).

Vernedering kan optreden in uiteenlopende context. In een *interpersoonlijke context* gaat het om vernedering tussen individuen, bijvoorbeeld op school, op de werkvloer, tussen partners, of in vriendschappen. Vernedering kan ook binnen een

groep, in een *intragroeps context*, plaatsvinden, bijvoorbeeld tijdens een ontgroening bij een studentenvereniging of een training voor het leger. Tot slot kan vernedering in een *intergroeps context* plaatsvinden. Het kan dan gaan om gevoelens van vernedering op nationaal niveau, tussen natiestaten, of tussen etnische, religieuze, of politieke groepen. Echter, ook leden van kleinere groepen, zoals een voetbalteam, kunnen zich vernederd voelen door een andere groep. In dit proefschrift onderzochten we de determinanten, sterkte, emotie-relaties, en consequenties van gevoelens van vernedering in deze drie contexten.

In Hoofdstuk 2 bouwden we voort op onderzoek naar interpersoonlijke vernedering en onderzochten we de invloed van een specifieke sociaal-contextuele factor op gevoelens van vernedering, namelijk het gedrag van aanwezige anderen tijdens een vernederende episode. Uit eerder onderzoek bleek dat de aanwezigheid van publiek tijdens een potentieel vernederende situatie gerapporteerde vernedering versterkte (bijv. Combs et al., 2010; Elison & Harter, 2007; R. H. Smith, Webster, Parrott, & Eyre, 2002). Wij onderzochten de invloed van twee gedragingen die door dat publiek kunnen worden vertoond, namelijk lachen en het bieden van hulp. In drie scenariostudies vroegen we deelnemers zich in te leven in een situatie waarin een persoon wordt beledigd in het bijzijn van een publiek. Dit publiek lacht na de belediging of reageert niet. In de eerste studie, Studie 2.1, voegden we ook een situatie toe waarin iemand uit het publiek opkomt voor de hoofdpersoon nadat deze is beledigd. Naar verwachting rapporteerden deelnemers meer vernedering als het aanwezige publiek lacht dan als het publiek niet reageert. Dit effect trad sterker op voor vernedering dan voor schaamte en woede. De aanwezigheid van een lachend publiek lijkt dus een typische determinant te zijn van vernedering, meer dan van andere negatieve emoties. Tegelijkertijd bleek ook dat het bieden van steun aan de vernederde er niet voor zorgde dat mensen *minder* vernedering rapporteerden, terwijl we dit wel verwachtten. Mogelijk ligt dit aan het publieke karakter van de steun, waardoor de vernederende handeling extra opvalt en de vernederde zichzelf

juist meer als slachtoffer ziet. Dit zou een interessante invalshoek kunnen zijn voor vervolgonderzoek.

Een lachend publiek is typisch voor vernedering, maar geldt dit voor elke potentieel vernederende situatie? Onze voorspelling was dat het effect van een lachend publiek op vernedering vooral optreedt als het om een situatie gaat die relevant is voor de betreffende persoon, zoals wanneer de situatie een bedreiging van centrale en stabiele aspecten van de identiteit (i.e., het autonome zelf) betreft. Om dit te onderzoeken exploreerden we het effect van een lachend publiek op vernedering in relatie tot verschillende typen zelf-gerelateerde waarden, namelijk autonome waarden en sociaal-relatieve waarden. Autonome waarden refereren aan onafhankelijkheid, individualisme, en zelfbeschikking en zijn gericht op het individu. Sociaal-relatieve waarden hebben betrekking op relaties met anderen, bijvoorbeeld respect voor tradities, familiebanden, en zorg voor ouderen (bijv. Schwartz, 2006). We vroegen deelnemers zich in te leven in situaties waarin hun autonome zelf of hun sociaal-relatieve zelf werd bedreigd. Zo wordt de hoofdpersoon in een scenario bijvoorbeeld beledigd door een ander omdat hij of zij geen eigen mening heeft (bedreiging van het autonome zelf) of geen respect heeft voor zijn of haar vader (bedreiging van het sociaal-relatieve zelf). We beschreven ook weer een aanwezig publiek in deze situaties, dat lacht of niet reageert.

In Studie 2.2 vonden we dat een lachend publiek vernedering versterkte als het om een bedreiging van het autonome zelf ging, maar niet als het sociaal-relatieve zelf werd bedreigd. Echter, aan deze studie namen alleen Nederlandse respondenten deel. Nederland is een land met een individualistische cultuur waar autonome waarden over het algemeen van groter belang worden geacht dan sociaal-relatieve waarden. In collectivistische culturen staat het sociaal-relatieve zelf juist meer centraal (bijv. Markus & Kitayama, 1991). Daarom voerden we nog een studie (Studie 2.3) uit waaraan Amerikanen (individualistische cultuur) en Indiërs (collectivistische cultuur) deelnamen. We vonden dat een lachend publiek

rapportages van vernedering versterkte voor beide groepen deelnemers als het autonome zelf werd bedreigd. Dus voor autonome zelf-gerelateerde waarden zou een lachend publiek een belangrijke determinant van vernedering kunnen zijn voor zowel mensen uit een individualistische cultuur als voor mensen uit een collectivistische cultuur. Echter, voor bedreiging van het sociaal-relationale zelf was er slechts een marginaal effect van een lachend publiek op vernedering voor Amerikanen en was er geen effect voor Indiërs. Voor Indiërs was gerapporteerde vernedering in beide condities (wel of geen lachend publiek) net zo hoog als voor Amerikanen in de lach-conditie. Mogelijk hebben Indiërs sociaal-relationale waarden sterker geïnternaliseerd waardoor een lachend publiek niet meer “nodig” is om vernedering te versterken (tot op een gelijk niveau als bij Amerikanen). Er is echter meer cross-cultureel onderzoek nodig om deze ideeën verder te testen.

Zoals gezegd kan vernedering ook binnen een groep plaatsvinden, bijvoorbeeld als onderdeel van een ritueel. In Hoofdstuk 3 onderzochten we een dergelijke rituele vorm van vernedering in een intragroeps context, namelijk tijdens ontgroeningen in studentenverenigingen. Vernedering wordt in dergelijke contexten vaak beschouwd als functioneel omdat het zou leiden tot sterkere groepsbinding. Binnen de sociale psychologie verklaren de *severity-attraction hypothesis* (Aronson & Mills, 1959) en de *severity-affiliation-attraction hypothesis* (gebaseerd op Schachter, 1959) een vermeend groepsbinding-effect van zware initiaties. Echter, vernedering is een emotie die niet geassocieerd wordt met affiliatie, maar die juist gerelateerd is aan terugtrekking en vermijding van anderen (bijv. Harter, 2012). Onze voorspelling was daarom dat wanneer ontgroeningen (of vergelijkbare situaties) als vernederend worden ervaren ze niet zullen leiden tot meer groepsbinding, maar juist tot meer afstand tussen de groepsleden.

Om dit te testen voerden we drie studies uit waarin we heel verschillende methoden gebruikten. Voor Studie 3.1 vroegen we (voormalig en huidige) leden van Nederlandse studentenverenigingen die een ontgroening hadden meegemaakt naar

hun ervaringen tijdens deze ontgroening. De resultaten wezen op een negatief verband tussen waargenomen zwaarte van de ontgroening en affiliatie tussen nieuwelingen en dat verband kon worden verklaard door ervaren vernedering. Waargenomen zwaarte van de ontgroening was juist positief gerelateerd aan terugtrekking uit de groep en ook dat effect kon (gedeeltelijk) worden verklaard door vernedering.

In Studie 3.2 simuleerden we een ontgroeningsritueel in het lab. We vroegen groepjes van drie deelnemers een dansoefening te doen. Sommige deelnemers kregen hierop denigrerende feedback van de aanwezige proefleider. Deze feedback was ofwel gericht tegen de hele groep ofwel tegen één deelnemer uit de groep. We vonden dat deelnemers die als enigen uit de groep denigrerende feedback ontvingen, aangaven zich sterker vernederd te voelen in deze situatie dan deelnemers die samen met de anderen in de groep denigrerende feedback kregen. Ook gaven deze deelnemers aan sterker de neiging te hebben zich terug te trekken uit de situatie. Dat effect kon worden verklaard door gerapporteerde vernedering. Deze effecten repliceerden we in een derde scenariostudie (Studie 3.3) waarin we deelnemers vroegen zich in typische ontgroeningssituaties in te leven. Tevens vonden we in deze studie dat het effect van sociale context op vernedering—i.e., sterkere vernedering als een protagonist alleen ontgroend werd dan wanneer dit samen met anderen gebeurde—kon worden verklaard door verwachte sociale steun van die anderen. Dit kan betekenen dat de groep een “buffer-functie” vervult door het versterken van de verwachting van sociale steun, en op die manier sterke gevoelens van vernedering kan voorkomen. Tezamen laten deze bevindingen zien dat ontgroeningen die vernedering opwekken minder functioneel zijn dan ontgroeningen die niet als vernederend worden ervaren, als het doel van een dergelijke ontgroening is om sterke groepsbinding te creëren. Dit geldt in het bijzonder voor ontgroeningsrituelen die gericht zijn op één individu uit de groep.

In Hoofdstuk 2 en 3 onderzochten we vernedering in een interpersoonlijke- en een intragroeps context. Het ging daar steeds om individuele ervaringen van vernedering. Echter, vernedering kan ook ervaren worden op basis van groepslidmaatschap. *Intergroup Emotions Theory* (IET; Mackie, Devos, & Smith, 2000; E. R. Smith, 1993, 1999) voorspelt dat groeps-gebaseerde vernedering door een individu kan worden gevoeld als het lidmaatschap van de vernederde groep saillant is voor dit individu. Hoofdstuk 4 is gericht op deze vorm van vernedering. In het bijzonder onderzochten we het veronderstelde verband tussen groeps-gebaseerde vernedering en agressie (bijv. Baumeister, 2002). We verwachtten dat de door het groepslid waargenomen status van zijn of haar groep een belangrijke rol speelt in dit verband.

Uit interpersoonlijk onderzoek (Baumeister, Smart, & Boden, 1996; Bushman & Baumeister, 1998) blijkt dat mensen met een "opgeblazen" (i.e., hoog, maar instabiel) zelfbeeld zich sneller beledigd voelen en ook sneller agressief reageren op een belediging dan mensen met een laag zelfbeeld of mensen met een hoog, maar stabiel zelfbeeld. Hierop aansluitend was onze hypothese dat mensen die hun groep superieur achten ten opzichte van andere groepen, gevoeliger zijn voor groeps-gebaseerde vernedering en agressie als reactie op die vernedering dan mensen die geen of een minder superieur beeld hebben van hun groep.

In onze studies voorspelden we dat wanneer mensen (bijv. Amerikanen) geconfronteerd worden met een nederlaag van hun groep (bijv. de terugtrekking van het Amerikaanse leger uit Vietnam) dit tot sterkere gevoelens van groeps-gebaseerde vernedering leidt als de waargenomen status van de groep hoog is dan als deze status lager is. Ook verwachtten we dat bij een confrontatie met een groepsnederlaag, mensen zich agressiever zullen opstellen naar een andere groep als zij uit een (door hen waargenomen) hoge status-groep komen dan als ze uit een lagere status-groep komen. We keken daarbij naar agressie ten opzichte van een andere groep die niets te maken heeft met de nederlaag.

In drie scenariostudies vonden we dat vernedering over een nederlaag van de eigen groep (de *in-group*) samenhangt met de neiging tot agressie naar een andere groep die niets met de nederlaag te maken had (de *out-group*). We vonden echter geen effect van een manipulatie van hoge (versus neutrale) groepsstatus bij deelnemers op de geneigdheid tot agressie. Wel vonden we dat, aansluitend op IET (Mackie et al., 2000; E. R. Smith, 1993, 1999), identificatie met de in-group positief gerelateerd was aan gerapporteerde groeps-gebaseerde vernedering en de neiging tot agressie naar de out-group. Vernedering kon deze laatstgenoemde relatie gedeeltelijk verklaren (Studie 4.1). In Studie 4.2 en 4.3 gebruikten we andere maten voor in-group-identificatie, namelijk gehechtheid aan de in-group en verheerlijking van de in-group (Roccas, Klar, & Liviatan, 2006). We vonden dat alleen verheerlijking van de in-group vernedering positief voorspelde, terwijl gehechtheid aan de in-group geen voorspeller bleek van vernedering. Tevens werd de neiging tot agressie alleen voorspeld door verheerlijking van de in-group en niet door gehechtheid aan de in-group. Deze relatie kon gedeeltelijk worden verklaard door vernedering en haat ten opzichte van de out-group. Het lijkt er dus op dat mensen die hun eigen groep sterk verheerlijken zich meer vernederd voelen over een nederlaag van hun groep uit het verleden. Door die vernedering ervaren ze vervolgens meer haat jegens een out-group en zijn ze sterker geneigd agressief te reageren naar deze out-group, zelfs als die out-group geen rol speelde bij de vernederende nederlaag.

Conclusie

Vnedering is een intens negatieve en complexe emotie, die door veel mensen wordt ervaren. Weliswaar kan vernedering worden beschouwd als een "gemixte" emotie, met elementen van zowel schaamte als woede, het is ook een unieke emotie die wezenlijk verschilt van andere (negatieve) emoties. In dit proefschrift onderzochten we de emotie vernedering in een interpersoonlijke-, een intragroeps-, en een intergroeps context.

We vonden dat een aantal sociaal-contextuele factoren een rol speelt bij vernedering. In een interpersoonlijke context vonden we bewijs voor het idee dat vernedering sterker wordt ervaren als een aanwezig publiek lacht na een belediging. Tevens vonden we in een intragroeps context dat vernedering sterker gevoeld wordt wanneer een persoon alleen wordt vernederd, voor het oog van anderen in de groep, dan wanneer deze persoon samen met de anderen uit de groep wordt vernederd. Wat betreft consequenties van deze emotie vonden we dat vernedering gerelateerd is aan de geneigdheid tot terugtrekking uit de groep en vermijding van anderen, maar ook aan de neiging tot agressie naar de vernederaar of naar een ongerelateerde out-group. Deze bevindingen wijzen erop dat vernedering dysfunctioneel is als het aankomt op het aangaan en onderhouden van goede relaties, of dat nu tussen individuen is, binnen een groep, of tussen groepen.

Hoewel dit proefschrift inzicht biedt in wat vernedering precies is en waar het toe kan leiden, roepen de gerapporteerde studies ook weer een aantal nieuwe vragen op. Zo is bijvoorbeeld nog onduidelijk of en hoe de sterkte van associaties tussen vernedering en de emoties schaamte en woede, en daaraan gerelateerde gedragsgeneigdheden, afhangt van de context. We verwachten dat vernedering in een interpersoonlijke context sterker samenhangt met schaamte en de geneigdheid tot terugtrekken, terwijl vernedering in een groepscontext eerder woede en agressie zal opwekken. Dit moet echter in vervolgonderzoek worden getest. Toekomstig onderzoek zou tevens gericht kunnen zijn op de rol van cultuur in de ervaring van en reacties op vernedering, en op de ontwikkeling van vernedering over langere tijd. Met dit proefschrift hopen we een bijdrage te hebben geleverd aan kennis en inzicht over vernedering en een aanzet te hebben gedaan tot meer onderzoek naar deze aversieve, ingewikkelde, maar zeer relevante emotie.